

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์   กลไกการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา
 ชื่อผู้เขียน   นางศุภกานต์ ชื่อเกียรติขจร
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต   สาขาวิชาการศึกษานอกระบบ
 คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์   ประธานกรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลีสุวรรณ   กรรมการ
 รองศาสตราจารย์ ดร.พศิน   แต่งจวง   กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการ วิธีการ และกลไกการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษาความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับอุดมศึกษาปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่อยู่ชั้นปีที่ 1 - 4 ซึ่งอาศัยอยู่ในหอพักภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่และเรียนอยู่ในคณะต่าง ๆ ที่อยู่ภายในบริเวณมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ฝั่งเชิงดอยสุเทพ ประจำปีการศึกษา 2542 ซึ่งมีคณะทางสายวิทยาศาสตร์และการแพทย์ จำนวน 5 คณะ ได้แก่ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร และคณะทางสายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 6 คณะ ได้แก่ คณะบริหารธุรกิจ คณะมนุษยศาสตร์ คณะจิตรศิลป์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ และคณะสังคมศาสตร์ จำนวน 345 คน โดยสุ่มตัวอย่างแบบ The multi - stage stratified random sampling เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T - test และ one - way ANOVA โดยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows

ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

1. กระบวนการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนการรับรู้** ซึ่งนักศึกษาจะมีการรับรู้ข้อมูลใหม่ ๆ ซึ่งไม่เคยรู้มาก่อน **ขั้นตอนการเรียนรู้** นักศึกษาจะพยายามแสวงหาความรู้เกี่ยวกับข้อมูลนั้น ๆ เพิ่มเติม **ขั้นตอน การตัดสินใจ** นักศึกษาจะมีการประเมินผลโดยพิจารณาผลดีผลเสียของการที่จะนำข้อมูลมาใช้ **ขั้นตอนการทดลองปฏิบัติ** โดยการทดลองปฏิบัติตามข้อมูล และ **ขั้นตอนการยอมรับ** เมื่อปฏิบัติตามข้อมูลดังกล่าวแล้วได้ผลดี ก็จะยอมรับและนำไปปฏิบัติต่อไป

2. วิธีในการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา ประกอบด้วย การกล่อมเกลாதงสังคม ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรง ได้แก่ การอบรมสั่งสอน การประชุมนิเทศ และทางอ้อม ได้แก่ การเลียนแบบ การสังเกต การศึกษานอกระบบ ได้แก่ กิจกรรมรับน้องใหม่ กิจกรรมชมรม กิจกรรมวันสำคัญต่างๆ และการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ซึ่งมีแหล่งความรู้ ได้แก่ สำนักหอสมุดกลางห้องสมุดประจำคณะ หอพักนักศึกษา ร้านบริการ Internet

3. กลไกในการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา ได้แก่ ครอบครัว มหาวิทยาลัย กลุ่มเพื่อนและสื่อมวลชน ซึ่งมีบทบาทแตกต่างกัน กล่าวคือ ครอบครัวมีบทบาทในการกล่อมเกลากิจกรรมทางสังคมของนักศึกษาในทุกเรื่อง แต่ปัจจุบันมีอิทธิพลน้อยลง เนื่องจากสภาพครอบครัวที่ต้องช่วยกันทำมาหากิน จึงไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เด็กส่วนมหาวิทยาลัย มีระบบการเรียนการสอนที่ไม่อำนวยความสะดวกการเรียนรู้และอาจารย์ไม่มีเวลาให้นักศึกษาเพียงพอ ทำให้นักศึกษาขาดความเชื่อและศรัทธา กลุ่มเพื่อน เป็นกลุ่มที่ช่วยให้นักศึกษามีความต้องการมาก ดังนั้น กลุ่มเพื่อนจึงมีอิทธิพลมาก ที่จะชักชวนให้คล้อยตามและมีพฤติกรรมแบบเดียวกัน และสื่อมวลชนเป็นกลไกในการปรับตัว โดยยึดเป็นต้นแบบในการแสดงพฤติกรรม

4. ความสามารถในการปรับตัว นักศึกษามีความสามารถในการปรับตัวมากทางด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ และปรับตัวได้น้อย ในด้านกิจกรรม ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเดินทาง ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน รุ่นพี่ รุ่นน้อง และอาจารย์ และความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

5. ปัจจัยที่มีผลต่อการปรับตัวทางสังคมของนักศึกษา คือเพศ วิธีการสอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และคณะ โดยเพศหญิงมีความสามารถในการปรับตัวได้ดีกว่าเพศชาย นักศึกษาที่สอบเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยโดยวิธีรับตรง(โควต้า) มีความสามารถในการปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาที่สอบเข้าโดยทบวงมหาวิทยาลัยเป็นผู้จัดสอบ และนักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะทางสายสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีความสามารถในการปรับตัวได้ดีกว่านักศึกษาที่เรียนอยู่ในคณะทางสายวิทยาศาสตร์และแพทยศาสตร์

Thesis Title Social Adjustment Mechanism of Tertiary Education Students

Author Mrs.Supakan Sauekiattikajorn

M.Ed. Nonformal Education

Examining Committee

Assoc. Prof. Dr.Anurak Panyanuwat Chairman

Assoc. Prof. Dr.Chukiat Leesuwat Member

Assoc. Prof. Dr.Phasin Tangjuang Member

Abstract

The objectives of this thesis were to study the process, methods and mechanism of social adjustment of the undergraduate students of Chiang Mai University, the adjustment capacity of the students, and factors influencing such adjustment.

The samples of this study consisted of 345 students of bachelor degree level, year 1 – 4, living in the university dormitories, and studying in different faculties. Those were the faculties of Agriculture, Science, Engineering, Veterinary Medicine, and Agro-Industry. Another group of samples were from the faculties of Social Sciences, Humanities, Business Administration, Fine Arts, Education, and Economics. The multi – stage stratified random sampling technique was applied in this study. A set of Questionnaires and interviewing items were used to collect data. T – test and one – way ANOVA analysis were applied to analyse the collected data, using SPSS for Windows. All data gained from interviews and focus group discussion were grouped, and analysed in descriptive term.

The results of this study were as follows :

1. The social adjustment process of the students consisted of 5 steps: acknowledgment of newly learnt knowledge ; learning to find more information; decision

making step to evaluate the good and bad information; doing trial and error to test the information; and finally, the acceptance step in order to reject or continue their practices.

2. The social adjustment method of the students consisted of Socialization, both direct and indirect. The direct one was training and orientation. The indirect one consisted of imitation, observation and non formal education method such as the junior students welcoming activities, club activities , the memorial day activities and other social functions. The knowledge resources were the main library, faculty library, students dormitories and internet services.

3. The adjustment mechanism of the students were their family life, university life, friends, and the media, each of which took different roles. The family took part of social behavior or socialization, but decreasing. The students could not mainly rely on the university educational system and also limited time of their professors.

4. The adjustment capacity. The students were mainly able to adapt themselves on the studies, health care, but less on their activities, habitation, traveling, friend relationships, seniority teachers and opposite sex relationships.

5. The subjects that influenced the social adjustment of the students were sex, the entrance examination to the university, and faculty. The research revealed that female students had a better success of adjustment than the male students. The special privileged entrance students were able to adjust themselves better than those of the entrance by the University Ministry exam. The social sciences' students and the humanity students were found better in adapting themselves than those of the science and medical science student.